

# LITTERATURGUIDE

til Ina Bruhn, David Meinke og Caroline Ørsums serie

*Genstart*



SOFIA ESMANN

Litteraturliste til Ina Bruhn, David Meinke og Caroline Ørsums krimiserie

### **Genstart**

© Sofia Esmann og Høst & Søn / ROSINANTE&CO, København 2010

1. udgave, 1. oplag, 2010

Omslagsdesign: Spild af tid

Grafisk tilrettelæggelse: Mette Plesner

Produktion: Narayana Press, Gylling

Printed in Denmark 2010

Høst & Søn er et forlag i ROSINANTE&CO

Købmagergade 62, 4. | Postboks 2252 | DK-1019 København K

[www.rosinante-co.dk](http://www.rosinante-co.dk) | [www.hoest.dk](http://www.hoest.dk)

## Indhold

- 4 Indledning
- 5 Forfatterne
- 5 Handlingen i romanerne
- 11 Det særlige ved kompositionen i *Genstart*
- 13 Det særlige ved synsvinklen i *Genstart*
- 15 Karakteristikken af personerne i *Genstart*
- 18 Krimigenren
- 20 Plottet
- 22 På spøjagt
- 23 Krimiromanens 10 bud
- 25 At læse *Genstart* i undervisningen
- 27 At læse *Genstart* på to måder
- 27 At læse de tre første bind
- 28 Læsevejledning til *Gennem nattens gader*
- 32 Læsevejledning til *Aberne*
- 34 Læsevejledning til *Den røde sofa*
- 38 Diskussion af de tre første bind
- 38 At læse første og sidste bind
- 45 Afsluttende opgave

## Indledning

Serien *Genstart* er en samtidskrimi i seks bind. Bøgerne er skrevet af tre forfattere, som hver er ansvarlig for to bind. De tre forfattere er Ina Bruhn, David Meinke og Caroline Ørsum.

Genstart – eller ctrl + alt + delete – er et begreb i dansk sprogbrug, der er kommet til efter computerens indtog. Når man genstarter sin computer, gør man det blandt andet, fordi nye programmer skal installeres. Med *Genstart* skal vi som læsere have installeret en ny og spændende måde at læse krimier på. Titlen refererer altså til, at det er det, man gør, når man må starte helt forfra. Det må Mateus, Nick og Liv (og Jonathan) på flere planer. Da de starter på gymnasiet, markerer det en ny start, da Jonathan forsvinder, er de nødt til at definere sig selv og hinanden i et helt nyt setup, da det i høj grad har været Jonathan, der var bindeleddet imellem dem. Serien hedder også *ctrl + alt + delete*, fordi Jonathan er wannabe journalist og havde vigtige dokumenter på sin computer, som bliver stjålet.

*Genstart* er et godt bud på et værk, som kan læses i de ældste klasser eller som læsetræning. Der er på skolerne i disse år mange forskellige tiltag i arbejdet med at kvalificere elevernes læsning. Det vil være oplagt at bruge *Genstart* som et led i læsetræningen. Serien består af seks bind, hvilket gør at ”hurtiglæserne” kan få en udfordring i at læse alle seks bind sammen med andre ”hurtiglæsere”, undervejs i deres læsning vil de have mulighed for at diskutere forskellige faglige forhold bl.a. ved hjælp af læsevejledningen. De lidt langsommere læsere kan ligeledes være med i samtalen omkring *Genstart*, selv om de fx kun magter at læse to bind. Serien lægger også op til en snak om brug af forskellige synsvinkler, personkarakteristik, genretænkning etc.

Litteraturguiden indeholder en gennemgang af krimigenrens

træk og muligheder samt læsevejledning og elevopgaver til de seks bøger i serien og et bud på, hvordan den kan bruges som værk læsning eller som et led i læsetræningen.

## Forfatterne

Serien *Genstart* er skrevet af:

**Ina Bruhn**, født 1971 og cand.mag. i film- og medievidenskab, uddannet ved Københavns universitet. Hun har skrevet flere filmmanuskripter og en del romaner. Senest udkom *Min fucking familie*, 2009, som hun har modtaget Kommunernes Skolebiblioteksforenings Forfatterpris 2010 for. Ina Bruhn har skrevet bind 1: *Gennem nattens gader* og bind 4: *Under Englens vinger*. Det er således hende, der har skrevet den indledende roman. Det er også Ina Bruhn, der er hovedforfatter til plottet i *Genstart*.

**David Meinke**, født 1974 og uddannet cand.scient.pol. fra RUC. David Meinke debuterede med *Kaos (kys, ah, oh, shit)* i 2007. Han har skrevet bind 2: *Aberne* og bind 5: *Rod*.

**Caroline Ørsum**, født 1985 og læser socialvidenskab og journalistik på RUC. Caroline Ørsum debuterede med *Hovedet i skyerne* i 2009. Hun har skrevet bind 3: *Den røde sofa* og det afsluttende bind 6: *Sporene ender*.

## Handlingen i romanerne

Overordnet set handler de seks bind om Jonathans pludselige forsvinden en efterårsdag kort tid efter, at de er startet i 1.g.,

og hans tre venners søgen efter ham. Vi følger de tre venner Liv, Mateus og Nick gennem deres tre år i gymnasiet. Romanerne foregår i København, hvor de alle tre bor sammen med deres familier. De seks bind har skiftende synsvinkel, idet de fortælles på skift af de tre hovedpersoner.

### **Ina Bruhn: Gennem nattens gader (bind 1)**

Fortælleren i det første bind er Mateus. Mateus er en af de fire hovedpersoner gennem hele serien. Han er ven med Jonathan og Nick. Mateus er enebarn og bor sammen med sine forældre på Østerbro. Faren er læge og har været udstationeret for *Læger uden grænser* til Afrika. Hans mor er sygeplejerske. Gennem serien skal Mateus bl.a. forholde sig til sine forældres skilsmisse og morens nye mand. Han er en stille og lidt tilbageholdende dreng. Mateus præsenterer os indirekte for romanens tre andre hovedpersoner: Nick, Liv og Jonathan. Nick er en kvik fyr, men vild. Han er lige kommet hjem efter et år på efterskole. Han bor sammen med sin mor og tvillingesøster og har ikke rigtig nogen kontakt med sin egoistiske far. Han skal ligesom Jonathan og Mateus begynde i gymnasiet. Jonathan er en rolige type og meget optaget af at skrive. Det at skrive er en vigtig drivkraft for ham. Han er ligesom Mateus enebarn og bor sammen med sine forældre. Jonathan introduceres ret tidligt i serien som lidt "mystisk". Der er en undertone af, at han holder noget skjult. De tre drenge har været venner gennem det meste af deres opvækst og tilbringer det meste af fritiden sammen bl.a. med at feste og gå i byen. I første bind introduceres Liv også. Hun er en dygtig basketballspiller og bliver en klassekammerat i gymnasiet. Liv bor sammen med sine forældre og lillebror. Liv og Jonathan bliver, til Mateus' store fortrydelse, kærestere.

Handlingen i første bind er dels koncentreret om præsentation

af personerne, dels om optakten til seriens samlede handlingsforløb, Jonathans forsvinden. De tre venner er unge og godt i gang med deres ungdomsliv, som bl.a. består i at ture gennem byen og nattens gader for at feste. Nick og Mateus opdager, at Jonathan har fået nogle "mærkelige" venner. Bl.a. en der hedder Tjavse. Jonathan bliver også mere og mere aggressiv, og Mateus og Nick bliver frustrerede over, at han trækker sig væk fra dem. Han holder noget skjult for dem, men de ved ikke hvad. Det gør vi heller ikke som læsere, hvilket er med til at øge spændingen. Kulminationen i første bind er et opgør mellem Liv og Jonathan, hvor Mateus blander sig, så Jonathan og han kommer op at slås. Mateus konfronterer Jonathan med spørgsmålet om, hvem Jacob AA er. Et spørgsmål, der forvandler Jonathans aggression til angst. Jonathan stikker af og vender ikke tilbage til sine forældre, klassen eller kammeraterne igen. Han er sporløst forsvundet. Politiet bliver involveret, og de tre unge begynder at lede efter deres ven. Mateus ved ikke, hvem Jacob AA er. Søgen efter hvem han er, bliver et spor gennem hele serien.

I første bind bliver vi også præsenteret for de tre venners nye facebookven, Ikaros. Ikaros viser sig gennem hele serien at være meget vidende om Jonathans forsvinden. Men hverken Mateus, Nick eller Liv kender Ikaros' identitet.

*Gennem nattens gader* afsluttes dramatisk med frigivelsen af Nick, som har været kidnappet af Mulatten og Tjavse. Frigivelsen af Nick koster dem 40.000 kr., som Mateus med stort besvær får skaffet.

### **David Meinke: Aberne (bind 2)**

I andet bind er Nick fortælleren. Nick lever livet med forskellige piger, som han kortvarigt forelsker sig i. Han bor alene sammen

med sin mor og tvillingesøster. Moderen har fået en kæreste, som hedder Henrik. Han bor i Tølløse, og det bliver derfor besluttet, at hele familien skal flytte dertil. En beslutning, som ikke falder i god jord hos Nick og søsteren.

Nick får kontakt til Aske og Mira og derigennem til Aberne, som er en dyreaktivistgruppe og dyreværnsorganisation. Gruppen kæmper mod minkfarme og den mishandling, der fx sker under transport af dyr. Gruppen går ikke af vejen for at tage voldelige metoder i brug som indbrud m.m.

Jonathans artikler, flytningen til Tølløse, Nicks mors kæreste og en planlagt bombeaktion mod "Sundt liv" festivalen i Fælledparken kædes sammen i dette bind.

### **Caroline Ørsum: Den røde sofa (bind 3)**

I tredje bind er det blevet Livs tur til at fortælle. Hvor de to første bind fortælles i første person, er det en tredjepersons fortæller i *Den røde sofa*, men synsvinklen er Livs.

Omdrejningspunktet i dette bind er de berygtede drug rapes, hvor gæster på diskoteker får tilbudt drinks med bedøvelsesmidler i, så der er frit lejde for en seksuel forbrydelse. Det er Livs nye veninde Majse, der får sådan en drink, og Liv prøver at opklare forbrydelsen. Forbrydelsen går i sin enkelthed ud på, at gerningsmanden tager de bedøvede piger med hjem til sig selv, hvor han klæder dem af og fotograferer dem på en rød sofa, hvorefter billederne lægges ud på facebook. En aften i byen går Liv selv "i fælden" og vågner op på den røde sofa. Hun reddes i sidste øjeblik af sine to venner.

De tre venners søgen efter Jonathan fortsætter også i dette bind. Liv modtager et postkort fra Grækenland og tror, det er et livstegn fra Jonathan. Det får hende til at arrangere en rejse dertil sammen med Nick og Mateus, der modvilligt tager med i håbet om at finde Jonathan. Det lykkes desværre ikke. De finder

heller ikke yderligere livstegn fra ham. Og postkortet er muligvis fra en gammel feriefirt, Liv havde glemt alt om.

### **Ina Bruhn: Under Englens vinger (bind 4)**

I bind 4 er det atter Mateus' tur til at fortælle. Mateus fortæller, at Liv efter sin grimme oplevelse med den røde sofa og Majses afrejse til Jylland, har trukket sig ind i sig selv, hvilket bekymrer ham.

Mateus kommer med i gymnasiets festudvalg og bliver venner med Rasmus fra klassen, som viser sig at være bøsse. Rasmus introducerer Mateus til det homoseksuelle natteliv og til en mand, der hedder Lars. I kontakten til det homoseksuelle miljø får Mateus blandt andet øjnene op for, hvor anstrengende og til tider farligt det kan være at være anderledes, hvor voldelige overfald kan være en del af livet. Emnet er de såkaldte hate crimes, som er hadforbrydelser mod homoseksuelle.

Igennem Rasmus og Lars bliver Mateus også bekendt med Englen. Englen holder en del fester, hvor det er meget feterende at blive inviteret med. Mateus og Nick søger efter en forbindelse mellem Englen og Jonathan, da de kommer i tanke om, at Jonathan havde en invitation fra Englen liggende på sit skrivebord, kort inden han forsvandt.

Mateus' forældre bliver skilt, og Mateus søger stadig efter kærligheden uden at have heldet med sig, selvom han er meget aktiv med at arrangere fester osv.

### **David Meinke: Rod (bind 5)**

I bind 5 er det Nick, der fortæller. Nick er ude på et skråplan. Han passer ikke sin skole, så hans fraværsprocent er temmelig høj. Det er ved at være sidste udkald. Nick kommer alt for tæt på narkomiljøet, da han ved et tilfælde igen møder Tjavse og begynder at sælge stoffer på Roskilde Festivalen. Nick tjener

selvfølgelig nogle penge på salget, men det går desværre også galt.

Nick bliver involveret i sin dealers familie, og da Tjavse kommer under stort pres, fordi han ikke kan betale sin gæld, får det fatale følger for Nick. I sine bestræbelser på at skaffe penge tager Nick på nogle meget farefulde ture til Hamborg og Polen. Mateus har fået sig en ”rigtig” kæreste, som han er meget sammen med, til stor irritation for Nick.

Der er intet nyt om Jonathan – heller ikke fra Ikaros, som til gengæld viser sig at kende til Nicks involvering med Tjavse. Der har ikke været nogen livstegn i to år og Nick opgiver håbet om at finde Jonathan.

### **Caroline Ørsum: Sporene ender (bind 6)**

Fortælleren i sjette og sidste bind er Liv, denne bog er også fortalt i tredje person. Liv har været på et ophold i USA uden sine forældres accept. Opholdet varede kun i tre uger, hvorefter hun må rejse hjem igen. Forældrene har deres bedrevidende attitude på, og det kan Liv ikke holde ud. Derfor tager hun imod Mateus' forslag om at flytte ind i kælderværelset hjemme hos ham.

Under flytningen finder Liv en notesbog, hvor Jonathan for to år siden har skrevet nogle noter om blandt andet Mira og Aberne, Englen, Jacob AA som Mateus konfronterede Jonathan med i bind 1, men også om ”Jack”. Det får de tre venner til at gøre endnu et forsøg på at finde Jonathan, selvom de efterhånden har affundet sig med, at han sandsynligvis er død. De får kontakt til ekstreme muslimer på Nørrebro, men samtidig også til Jack, der viser sig at have en særlig viden om Jonathan, og serien slutter som den skal.

## **Det særlige ved kompositionen i *Genstart***

Serien *Genstart* har en særlig komposition, fordi den dels er skrevet af tre forskellige forfattere, dels er en krimi, som kræver, at der blandt andet er en plotstruktur. Rækkefølgen hændelserne sker i, er særdeles vigtig. Det betyder nemlig meget for læseoplevelsen, hvornår hvad sker. Krimigenren lægger op til, at læseren ”gætter” med på plottet.

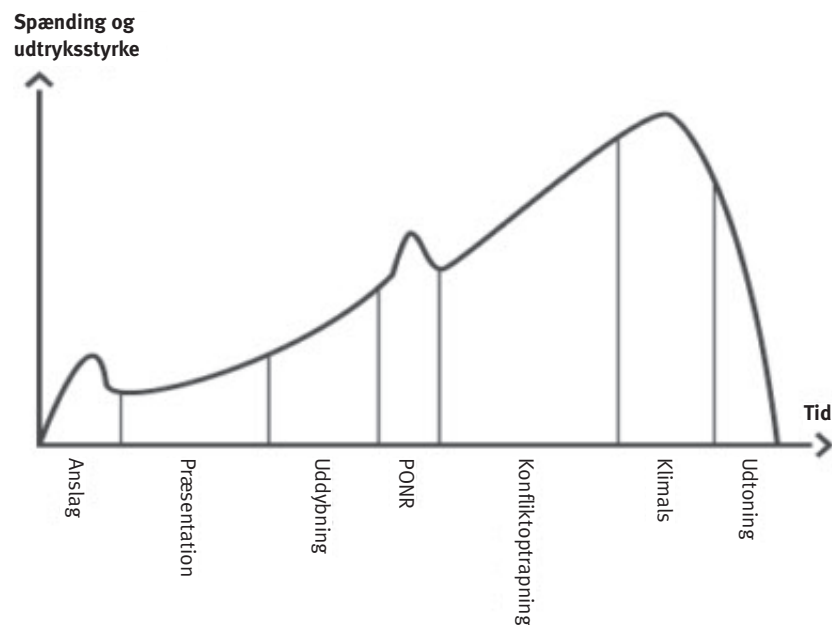
Den ydre komposition i *Genstart* er, at det er en krimiserie på seks bind med en kronologisk rækkefølge, fordi den foregår i de tre gymnasieår med tydelig angivelse af, hvornår handlingen udspiller sig, fx 3.g oktober. Det vil sige, at der fx ikke optræder flash backs i serien, så læseren ved ikke mere end hovedpersonerne. Det er heller ikke muligt at ”se frem” i handlingen og få oplysninger, som hovedpersonerne ikke også kender til. Handlingen er kronologisk, og derfor er der en parallel mellem ”krimisporene” i serien, hovedpersonernes opdagelser og læserens viden.

Der er eksempler på mentale tilbageblik, hvor hovedpersonerne tænker på Jonathan. Fx husker Nick tilbage på dengang han lærte Jonathan og Mateus at kende (*Aberne* side 33). Mateus og Nick bemærker også, at Liv stadigvæk går med Jonathans gamle jakke.

Seriens spændingskurve er en interessant faktor. Spændingen i krimien er bygget op omkring den klassiske berettermodel, men serien er ikke komponeret således, at der er en entydig sammenhæng mellem klimaks i berettermodellen og et vigtigt krimispor. Det er alligevel interessant at lave en berettermodel for hvert af bindene og sammenholde de fundne krimispor med kompositionen, ligesom det er interessant i for-



hold til genren krimi at se nærmere på, hvordan kompositionen og spændingen bygges op i hvert bind og for serien som helhed. Hvert bind har hver sin berettermodel som struktur for kompositionen, og samlet for de seks bind er der også en overordnet berettermodel som struktur for hele serien.



Hensigten med at inddrage berettermodellen i undervisningen er, at den kan anvendes på to måder:

Den ene måde er, at eleverne for hvert bind skal redegøre for kompositionen ved brug af berettermodellen. Den anden måde er, at eleverne redegør for den samlede series komposition i forhold til berettermodellen.

Hvis serien læses som et samlet hele, kan kompositionen siges at være som følgende: bind 1 læses som et anslag og en præ-

sentation, bind 2 som dels præsentation og uddybning, bind 3 som uddybning og point of no return, bind 4 som konfliktoptrapping, bind 5 som konfliktløsning og bind 6 som udtoning. Endvidere kan eleverne skrive den nøjagtige tidsangivelse ind i fx berettermodellen:

Bind 1 – 1.g juli-november

Bind 2 – 1.g april-juni

Bind 3 – 2.g august-januar

Bind 4- 2.g februar-maj

Bind 5 – 2.g/3.g juni-september

Bind 6 – 3.g oktober

## Det særlige ved synsvinklen i *Genstart*

Synsvinklen beskriver fra hvilken vinkel historien bliver fortalt. Det er vigtigt i forhold til krimigenren, da plottet ofte er afhængigt af, hvilken vinkel en historie fortælles fra. Det er nemlig muligt for krimiforfatterne at skjule en del af plottet ved netop at skifte synsvinkel, samtidig giver det også den opmærksomme læser mulighed for at se sagen fra flere vinkler.

I *Genstart* er der skiftende synsvinkel. I første og fjerde bind er Mateus synsvinkelbærer og fortælleren er en jeg-fortæller. I bind to og fem er det Nick, der er bærer af synsvinklen og fortælleren er igen en jeg-fortæller. I bind tre og seks er det Liv, der er bærer af synsvinklen. Fortælleren er ændret fra at være en jeg-fortæller til en tredjepersonsfortæller.

I forhold til arbejdet med romanen i undervisningen er det vigtigt at fokusere på, hvilken betydning det får for fortolkning-

gen, at vi får muligheden for at læse direkte, hvad Mateus tænker og mener om Nick og omvendt. Fx er Nick ret irriteret på Mateus' kæreste i bind 5, side 29:

*Og det er jo superdejligt, hvis ens venner er lykkelige – også selvom kæresten ikke lige er ens kop Kusmi-te. Problemet var, at jeg ikke troede på ham. Det handlede om, at han forfulgte drømmen – den drøm, der også handler om gode karakterer, forestillingen om karriere, kone, børn, hund, ratepensioner. Alt det et liv består af.*

Desuden er det af lige så stor betydning for vores mulighed for at gætte med på ”opklaringen” af plottet at læse direkte, hvad de to drenge mener om deres forsvundne ven Jonathan og veninden Liv, som de begge er forelsket i.

Der er brugt indre synsvinkel med en jeg-fortæller i bind et, to, fire og fem. Fortælleren er med i handlingen og vi føler som læser ikke noget filter. Læseren får tanker og meninger direkte beskrevet. Derimod er der en større distance mellem fortælleren og læseren, når der anvendes en tredjepersons fortæller, selvom det også er indre synsvinkel. Forskellen mellem en jeg-fortæller og en tredjepersons fortæller er distancen til det fortalte.

I undervisningen vil det være oplagt at diskutere, hvilken betydning fortællesynsvinklen får for muligheden for at ”gætte” dels plottet, dels hvorfor Liv fremstilles med en tredjepersons fortæller, når de to drenge fremstilles ved hjælp af en jeg-fortæller. Og hvilken betydning det har for det beskrevne. Det kan evt. være en idé at lade eleverne omskrive et afsnit, så det skifter fra jeg-fortæller til tredjepersons fortæller og omvendt.

Livs ”stemme” i serien bliver mindre fremtrædende i det øjeblik, hun fremstilles gennem en tredjepersons fortæller, hvorimod Nick og Mateus' ”stemmer” bliver mere synlige, fordi de skildres gennem en jeg-fortæller. I forhold til de to drenge giver teksten ikke læseren de samme muligheder for flertydelighed i

fortolkningen af deres tanker og overvejelser, for dem giver de selv ”stemme”. Derimod er det anderledes med Liv, for hun skildres gennem en tredjepersons fortæller, hvilket gør, at læseren har mulighed for at kunne digte med på motiverne bag hendes handlinger. Fx hendes motiv til at gå med Thomas hjem (bind 3).

Endelig kan varieret brug af synsvinklerne give læseren den opfattelse, at der er en distance mellem Nick og Mateus i forhold til Liv. Hun indtager en særlig plads i forhold til Jonathan og de har alle tre (Jonathan, Mateus og Nick) været forelsket i Liv. Det ses fx allerede i bind 1, hvor Mateus ”udnytter” chancen for at erobre Liv, da Liv og Jonathan bliver uvenner til gymnasiefesten og i bind 2, hvor Sandra ”afslører” Nicks følelser overfor Liv (bind 2 side 31).

I undervisningen kan det have værdi at diskutere, hvorfor det ville virke ejendommeligt, hvis der fx havde været brugt en alvidende fortæller, der tilsyneladende havde kendt til Jonathans forsvinden, uden læseren kunne få oplysningerne.

## Karakteristikken af personerne i *Genstart*

I lighed med synsvinklen er persontegningen afgørende for krimiplottet. For hver side vi læser, får vi flere oplysninger om personerne, som vi skal bruge for bedre at kunne være opmærksomme på de spor, forfatterne har lagt ud.

Overordnet er der fire forskellige måder at karakterisere personer på:

- Ydre personkarakteristik – *udseendet*
- Indre personkarakteristik – *om karakteregenskaberne*



- Direkte personkarakteristik – *forfatteren skriver direkte, hvordan en person skal opfattes*
- Indirekte personkarakteristik – *personens handlinger og væremåde får læseren til selv at danne et billede af personen – selv tolke.*

I serien *Genstart* er der det helt specielle forhold, at vi får hovedpersonerne karakteriseret dels gennem dem selv, dels gennem de to andre hovedpersoner. Karakteristikken af hovedpersonerne er knyttet an til synsvinklen. Det vil sige, at i bind 1 og 4, hvor synsvinklen bæres af Mateus, laver han en karakteristik af sig selv gennem refleksioner over egne handlinger og egne tanker. Dertil kommer, at læseren får Mateus' tanker om de andre personer, også de tanker og meninger, der ikke bliver sagt højt. Personkarakteristikken kan derfor deles op i Mateus' egen selvforståelse, som den kommer til udtryk i bind 1 og bind 4, og gennem de andres opfattelse af ham i seriens øvrige bind. Læseren får altså mulighed for at få et dobbeltblik på personerne.

I forbindelse med personkarakteristikken er det vigtigt, at eleverne forholder sig til hovedpersonernes udvikling gennem serien. Hvordan bliver Liv fx skildret af Mateus og Nick i de første to bind, og hvordan beskriver de hende i det følgende? Hvilken udvikling gennemløber hun på de tre år i gymnasiet? Hvordan kommer Livs sorg over Jonathan til udtryk? Ligeledes kan læreren spørge til Mateus' og Nicks udvikling. Nick lever jo ikke omkostningsfrit det frie liv, og Mateus søger roen og stabiliteten, hvordan ses det i hans udvikling? Hvordan er de forskellige synsvinkelskift med til at understøtte denne beskrivelse af udvikling? Og hvilken opfattelse har eleverne af Mateus, Nick og Liv?

Serien kan også være bygget sådan op, at den ved valget af de forskellige typer af hovedpersoner giver den enkelte læser mulighed for identifikation.

Nick er den kvikke dreng, der trods sin gode begavelse nærmest ødsler sin gymnasietid bort. Det ses fx i bind 5, hvor han har en samtale med rektor på gymnasiet. Han beskrives også gennem sine to venner Mateus og Liv som en person, der ikke passer sit gymnasium. Mateus har fx også kontinuerligt fokus på Nicks mange forskellige kærester, hvilket giver os et indtryk af Nick som en lidt overfladisk fyr, der skræmmes bort af faste aftaler og kontrol. Liv understøtter rektors vurdering af Nick som en fyr, der ikke i tilstrækkelig grad passer sin skolegang. Det ses fx flere steder i serien, hvor hun gør sig nogle overvejelser over hans arbejdsindsats i forbindelse med bl.a. deres gruppearbejde.

Mateus er den tilbageholdende fyr, der ved, at det er vigtigt at passe skolen, selvom han har lyst til at leve livet noget mere overfladisk. Mateus har også sit fokus rettet mod forældrenes skilsmisse og bruger megen energi på mentalt at forholde sig til morens nye mand. Mateus har på ingen måde det samme forhold til piger, som Nick har. Nick kommer endda flere gange til at ødelægge scoringerne for Mateus. Mateus repræsenterer middelklassen og deres problemstillinger.

Liv er pigen med de store ambitioner og forældre forventninger. Liv spiller fantastisk godt basketball og hun drømmer om en karriere i USA, hvor basketball netop skal være det centrale. Gennem Mateus og Nick bliver hun beskrevet som en pige med et kønt ydre og god begavelse, fx side 7 i bind 2, hvor Nick beskriver hende som *ambitiøs, bidsk og utilnærmelig. Hun havde en udstråling som en morgenstjerne.* Liv er nærmest "fejlfri" i alle henseender. Hun repræsenterer overklassen med de

problemstillinger, det medfører. Liv fremstilles dog også som en pige, der er ensom. Navnlig efter Jonathans forsvinden fremstilles hun flere gange som en ensom person.

I forhold til personkarakteristikken er det en vigtig øvelse, at eleverne forholder sig til følgende:

- Hvordan karakteriserer Nick og Liv Mateus gennem hele serien? (se fx bind 2 side 37 og 39 + bind 3 side 111-112)
- Hvordan kommer Mateus' egen selvforståelse til udtryk i bind 1 og bind 4? (se fx bind 1 side 17)
- Hvordan karakteriserer Nick og Mateus Liv gennem hele serien? (se fx bind 1 side 46)
- Hvordan kommer Livs egen selvforståelse til udtryk? (se fx bind 1 side 48)
- Hvordan karakteriserer Mateus og Liv Nick gennem hele serien? (se fx bind 1 side 9)
- Hvordan kommer Nicks egens selvforståelse til udtryk i bind 2 og bind 5? (se fx bind 5 side 14)
- Hvilke andre personer karakteriserer Liv, Nick og Mateus, og hvordan gøres det?
- Personer som Tjavse, Sandra og Tobias er ligeledes meget interessante personer at karakterisere, ligesom det er interessant at reflektere over deres udvikling. Tjavse går jo fra at være kidnapper til ven i forhold til Nick.

## Krimigenren

Krimien er i de senere år blevet meget populær, som en følge heraf skrives og udgives der rigtig mange krimier for voksne, og

meget tyder på, at genren også er ved at gøre sit indtog i børne- og ungdomslitteraturen. Krimien er måske blevet så populær, fordi netop krimigenren bedst mestrer at skildre det almindelige og moderne liv. I *Genstart* er det også det almindelige ungdomsliv, som fremstilles med alle de problemer, der følger med at være ung, fint krydret med mysteriet om, hvor Jonathan mon blev af.

Krimien tilhører romangenren og er karakteriseret ved at have forbrydelsen som tema. I krimien afdækkes forbrydelsen og motivet, og selve kriminalgåden opklares.

Blandt de første krimier, der er skrevet, er klassikeren om Sherlock Holmes, der udkom i 1880'erne i England.

Et grundlæggende træk ved krimier er, at detektiven eller politiet arbejder empirisk. Det vil sige, at de leder efter spor ved at undersøge virkeligheden. På baggrund af spor og vidneafhøringer forsøger detektiven/politiet at forestille sig, hvordan forbrydelsen er blevet begået.

Detektiven/politiet koncentrerer sig om fakta, dvs. hvad der er sket, hvordan det skete, hvem der er indblandet, hvilke spor der er, hvorfor det er sket, og hvem der står bag.

Krimiserier som *Genstart* er velafprøvet i tv-fiktionen. Der har de senere år med meget stor seer-succes været vist forskellige krimier på TV, blandt andet *Forbrydelsen*. Forfatterne bag *Genstart* arbejdede ligesom manuskriptforfattere på TV-serier med et simultant krimiplot, forstået på den måde at de hver især skrev et af de første tre bind nogenlunde samtidig. De arbejdede ud fra synopsis og skulle i hver sin bog konstruere krimiplottet. Hvis man sammenligner *Genstart* med de meget populære TV-fiktionsserier, vil man opdage, at der er nogle sammenhænge. Der er "kroge" eller "cliff-hangers" i begge medier, som gør, at serien hænger sammen. En af "kroge" er bl.a., at de enkelte bind

afsluttes med en afsløring af, at krimisporene i de første fem bind ikke afslører forbrydelsen, men læseren er stadig så spændt, at han/hun næsten ikke kan vente med at få næste bind af serien i hånden. Cliff-hangers fortæller noget om, hvordan en slutning er. Hvor ”tæt” er læseren på at kunne afsløre forbrydelsen? En anden lighed er også, at vi geografisk er på nogenlunde det samme sted, fx København, dog med afstikkere til Grækenland, Aalborg og Tølløse. En tredje lighed er, at forskellige krimispor bliver foldet ud for at ende med, at læseren/seeren erkender, at dette spor ikke umiddelbart kunne føre videre i opklaringen. En væsentlig forskel mellem TV-fiktion og *Genstart* er, at det ene medier giver billederne, mens det andet kræver egen billeddannelse. Endelig vises alle TV-fiktions-serierne på et fast tidspunkt (fx søndag aften kl. 20.00), mens de enkelte bind kan læses på forskellige tidspunkter, således at læseren selv styrer, hvor hurtigt han/hun når til en afklaring. Det sidste forhold bevirker, at alle seere er ”lige” om muligheden for meddigtning, mens den mulighed ikke er til stede, når man læser.

## Plottet

Plot er det engelske ord for et værks intrige eller handlingsbestemmende kerne. Det vil altså sige, at rækkefølgen af begivenheder er ordnet i en årsagssammenhæng, så krimigåden løses til sidst. Krimiplottet er værkets kompositoriske idé. Den måde handlingen er udtænkt på, sådan at alle seks bind får en stigende spændingskurve, der kulminerer i klimaks. Krimiplottet er helt afgørende for, om det lykkes at skrive en god krimi, netop

fordi opklaringen er underlagt plottet og læserens muligheder for at gætte med på forbrydelsen undervejs i sin læsning.

Hvis en læser skal få lyst til at læse videre i en krimi, er spændingen, plottet og whodunnit-mysteriet (”hvem gjorde det-mysteriet”) noget af det vigtigste. Spændingen skal holdes hele vejen igennem alle seks bind, samtidig med at de seks bind også fortæller om det almindelige liv for elever i gymnasiet i København. Spændingen holdes i live ved, at forfatterne hele tiden sender nye bolde i spil, og alle disse nye plotmæssige twist gør, at læseren virkelig skal koncentrere sig om, hvem der reelt ved noget om Jonathans forsvinden.

Genstart-seriens særlige tilblivelsesform, hvor tre forfattere på skift har skrevet et bind, gør at forfatteren til sidste bind skal sørge for, at plottet falder i hak. I sidste bind samles de forskellige tråde og spor, der har været i de første fem bind, så serien som krimi fungerer.

### En plotmodel:

1. Hovedpersonen har et projekt
2. En forhindring
3. Et forsøg på at overvinde forhindringen
4. Krise
5. Foreløbig fiasko
6. Endelig succes – ikke nødvendigvis ”happy end”, men en løsning – gerne anderledes end forventet.

I fx bind 2 *Aberne* kunne plotstrukturen se således ud:

1. Nick får kontakt til Aberne og er interesseret i deres engagement omkring beskyttelse af dyrene (kap. 6 og kap. 7).
2. Mateus og Liv er Nicks forhindring i forhold til det videre engagement i Aberne, fx side 62: *De er altså rimelige sinds-*

syge. Jeg (Liv) ville bare være sikker på, at du ved, hvad du har gang i.

3. Nick forsøger at overvinde forhindringen ved at argumentere for sin fortsatte deltagelse i Aberne (kap. 9).
4. Krisen udspiller sig bl.a. i kap. 11, hvor Nick konfronteres med Abernes bedrifter. Samtidig kommer der også et håb side 84, hvor Ikaros sender en besked om, at Jonathan kendte Aberne (side 84).
5. Foreløbig fiasko er nedbrændingen af jagthytten i Holbæk i kap. 13, for selvom Nick viser ”handlekraft” ved at være med til at nedbrænde jagthytten, kommer han ikke nærmere en opklaring af Jonathans forsvinden (side 118), og hans mor bliver ulykkelig, fordi Henrik ikke vil være kæreste med hende længere (kap. 14).
6. ”Endelig succes” siderne 137-148. Nick finder ud af, at der har været en kontakt mellem Aberne og Jonathan, men får ikke en løsning på Jonathans forsvinden.

## På sporjagt

I en krimi er der lagt forskellige spor ud, som læseren måske kan få øje på, og som gør det muligt at gætte med på, hvordan forbrydelsen skal opklares.

I *Genstart* er der i alle seks bind et omfattende persongalleri, og vi kommer rundt i mange forskellige miljøer. Denne konstruktion gør, at vi som læsere kan have svært ved at fokusere på selve plottet. Både personer og miljøer bruges i en vis grad som red herrings – falske spor. Det kræver derfor en særlig læsestrategi at gå på sporjagt.

I arbejdet med *Genstart*-serien kan man anvende forskellige

metoder til at få øje på sporene. En af metoderne er, at eleverne noterer hver gang en af hovedpersonerne undrer sig, og at de overvejer, hvorfor personen undrer sig. En anden metode er at få overblik over persongalleriet og se på hvilke personer, der går igen gennem hele serien. De perifere personer og miljøer kan luges ud. En tredje metode er at være meget fokuseret på, hvem der er fortælleren og dermed synsvinkelbærer. Hvad fortæller Liv, som Mateus ikke kan vide noget om, og omvendt? Hvad tilbageholder Nick af viden? etc. Og hvad undres eleverne over som læsere?

Sporjagt er en central del ved krimilæsningen. Det er oplagt at diskutere, hvilke spor man har fundet, efterhånden som læsningen skrider frem. De enkelte bind i *Genstart* er ikke udkommet som en samlet pakke. De første tre udkom samlet, de efterfølgende tre udkom med få måneders mellemrum. *Genstart* giver læseren gode muligheder for at gætte med på det videre forløb, også selv om samtlige bind er udkommet. Serien lægger op til, at der er oplysninger, som læseren ikke har tænkt på som værende vigtige, men som senere viser sig at være værdifulde.

Sporjagten er en læsestrategi, der med fordel kan anvendes, når *Genstart* skal læses i undervisningen.

## Krimiromanens 10 bud

Stefan Brockhoff (1937) indkredser krimigenren ved at opstille ti litterære bud som en form for vurderingskriterier til krimigenren. De ti bud og anden teori om genren kan læses i *Den kriminelle novelle* (1999).

Ifølge Stefan Brockhoff er krimiforfatteren den, der sætter

dagsordenen og kender plottet og handlingen. Derfor har han en særlig forpligtelse til ikke at narre sine læsere, så de føler sig snydt. Der er således en overenskomst mellem teksten, forfatteren og læseren. Her følger de 10 bud i en lettere omskrivning:

1. Alle gådefulde begivenheder, der sker i romanen, må forklares til slut og løses.
2. De begivenheder, der fortælles for læseren, må ikke blot være opfundet for at føre læseren bag lyset. Alt, hvad der sker, må have sin berettigede plads i romanens helhed. Den, der opfinder episoder blot for at lede læserens mistanke i den forkerte retning, vil ofte blive opfattet som en uærlig forfatter.
3. Fortælleren i krimien behøver på ingen måde at være original. Sker der et mord, så skal det ske ved hjælp af de almindelige hjælpemidler på stedet. Det kan være knive, jagtgeværer, de bare næver osv.
4. Gerningsmanden skal være et menneske. Han må ikke være tilført egenskaber som giver ham overnaturlige kræfter, forklædt politichef eller andet der er med til at gøre ham utroværdig.
5. Detektiven skal være et menneske, der ligesom gerningsmanden er troværdig. Han må heller ikke besidde særlige egenskaber, der gør ham i stand til at opklare forbrydelser, hvor ingen andre kan.
6. En krimi skal fremstille kampen mellem en forbryders listige handlinger og detektivens kloge, hensigtsmæssige overvejelser, der kan lede ham på sporet.
7. Gerningsmanden skal have den helt rigtige placering i sammenfletningen af handlinger, personer og plot. Han må ikke være direkte i forgrunden, så vækker han med det samme opmærksomhed. Han må heller ikke være i yderperi-

ferien, så læseren føler sig snydt, fordi han pludselig til sidst trækkes frem.

8. Læseren skal ikke have alt at vide i forbindelse med motiver, hjælpemidler, gerningsmænd osv. En del må gerne ligge hen i mørke. Forfatteren må skjule noget, men ikke det hele. Læseren skal have en flig af hemmelighederne.
9. Forfatteren må ikke trætte sine læsere med unødvendige oplysninger fra retsmøder og lignende. Når læseren har læst krimien færdig, skal han have en klar fornemmelse af, at det læste havde en hensigt i forhold til handlingen og krimiplottet.
10. Læseren skal have en indsigt i de vigtigste og afgørende begivenheder. Læseren skal have en fornemmelse af at være til stede overalt og følge de agerendes forehavender.

Det er hensigten med de 10 bud, at læseren kan vurdere kvaliteten af krimien ved at følge og se om buddene er opfyldt. Læs også: Karsten Wind Meyhoffs *Forbrydelsens element* (2009).

## At læse *Genstart* i undervisningen

Hvis man som lærer ønsker at give sine elever en anderledes litterær oplevelse, er man nødt til at organisere læsningen af *Genstart* på en anden måde, end man typisk ville gøre med et hovedværk. Ganske enkelt fordi der er tale om seks bind og ikke kun et enkelt bind, som skal læses, analyseres og tolkes. Fordelen ved en samlet læsning af de seks bind er, at det kan blive en samlet litterær oplevelse for eleverne i lighed med de seer-succeser som flere tv-fiktionsserier har formået at etablere i

de senere år. Hvis der er tradition for læseuger på skolen, så kunne læsningen af *Genstart* være en glimrende idé at gennemføre her. En af fordelene ved at læse hele serien er bl.a., at hele seriens komposition foldes ud og eleverne får mulighed for at se, hvordan komposition og synsvinklen kan sættes i relation til opklaringen af krimiplottet.

### **Problemstillinger ved at læse en hel serie i undervisningen**

Der kan være tre problemstillinger ved at læse en serie som *Genstart* i undervisningen: Den ene er den store tekstmængde, den anden er elevernes forskellige læsekompetencer, og den tredje er selve organiseringen af arbejdet med læsningen af hele serien.

Den store tekstmængde kan gøres mere overkommelig, hvis eleverne bliver guidet igennem deres læsning med en læseguide. Eleverne kan ved hjælp af læseguiden rette fokus mod litteraturens forside i stedet for kun mod indholdssiden.

Hensigten med læsevejledningen er, at eleverne bliver guidet gennem deres læsning samtidig med, at de får mulighed for at gå på sporjagt i krimien.

Elevernes læsekompetencer er ofte meget differentierede, og derfor kan eleverne med fordel inddrages i læsegrupper med nogenlunde samme læsehastighed, således at grupperne efter endt læsning indbyrdes kan diskutere de forskellige opgaver, som nedenstående læsevejledning giver.

Endelig kan en organisering af undervisningen, hvor eleverne arbejder i forskellige tempi, gøre det muligt at læse serien i undervisningen.

## **At læse Genstart på to måder**

I det følgende vil der blive skitseret to måder at organisere læsningen af *Genstart*-serien i undervisningen:

Den ene måde er at læse de tre første bind og arbejde med dem i undervisningen. Læreren kan derefter opfordre eleverne til at låne og læse de tre sidste bind selv.

Den anden måde er at læse og gennemarbejde første bind i undervisningen, derefter udleveres der en læseguide til eleverne, som de skal følge i læsningen af bind 2, 3, 4 og 5, og til sidst gennemarbejdes bind 6 i undervisningen. De midterste bind skal altså læses af eleverne i deres fritid.

Begge måder er tænkt således, at de stimulerer læselysten mest muligt. Organiseringen og udarbejdelsen af elevopgaver får derfor præg af at forsøge at stimulere læselysten hos eleverne.

## **At læse de tre første bind**

### **Før læsningen af serien**

Del eleverne ind i grupper, hvor deres læsehastighed er afgørende for, hvilken gruppe de placeres i. Der bør således være grupper med hurtige, langsomme og middel læsere.

Læreren kan derefter arbejde med elevernes forforståelse ved overordnet at fortælle om seriens komposition, synsvinkel, krimigenren, plot, sporjagt samt dele af seriens handling.

Derefter får eleverne udleveret en læsevejledning til de forskellige bind i serien. Eleverne læser individuelt og sammen,



men arbejder sammen i gruppen om hver enkelt af de opgaver, der er beskrevet i læsevejledningen. Opgaverne skal diskuteres, og et samlet bud på et svar skrives ned i elevernes logbog. Deres læsenotater skal bruges, når alle eleverne i klassen diskuterer nogle opsamlende spørgsmål inden læsning af bind 2 og bind 3 går i gang.

## Læsevejledning til *Gennem nattens gader*

Læs første kapitel højt og gennemgå læsevejledningen i hovedtræk. Inden eleverne går i gang med at læse i grupper, skal følgende diskuteres efter lærerens oplæsning af kapitel 1:

- Hvem er fortælleren og hvordan kommer det til udtryk i kapitlet?
- Hvilken betydning har det for krimigenren, at synsvinklen er lagt fast hos en bestemt person?
- Hvilken fremstillingsform er anvendt, og hvilken betydning får det for krimigenren?

Læreren hjælper herefter hver enkelt gruppe gennem læsningen og læsevejledningen.

### Sporjagt:

Eleverne skal notere hver gang en af hovedpersonerne undrer sig, og komme med bud på hvorfor. De skal også notere de ting ned, de selv undrer sig over, og begrunde hvorfor det undrer dem.

## Til eleverne:

Individuel læsning:

Læs kapitel 2-5.

- Lav en præcis liste over, hvilke personer vi får præsenteret. Jonathan, Nick og Mateus er hovedpersonerne – hvilke andre personer kommer i spil, og hvordan er deres indbyrdes relationer?

Læs kapitel 6 højt i gruppen. I vælger selv, hvem der læser, og om det er den samme, der læser hele kapitlet, eller om I læser på skift.

- Hvem er Ikaros?
- På hvilken måde undrer Mateus sig over venneanmodningen?

Læs kapitel 7, 8 og 9.

- Skriv ned, hvilke oplysninger Mateus får fra Ikaros, og hvordan Mateus og Nick reagerer på dem – noter sidetal.
- Få tjek på myten om Ikaros og sammenhold den med beskrivelsen side 52.
- Noter hvordan København beskrives – noter sidetal.
- Hvilke oplysninger får vi om Liv, og hvorfor er de vigtige?
- Hvorfor mon koncerten i Den grå hal er vigtig?

Læs kapitel 10, 11 og 12.

- Læs afsnittet side 79 linje 11 til side 81 linje 23 og giv bud på følgende spørgsmål:
  - Hvordan forestiller I jer, at oplysningen om forsøgsdyrene kan blive et krimispor?
  - Hvem er den 20-årige fyr på gaden, og hvorfor reagerer Jonathan som han gør?

- Hvad er det for en invitation, som Nick "tilfældigvis" finder, og hvordan kan den være et krimispor?
- Læs afsnittet om "Angel Party" side 80-81 og skriv ned hvorfor det kan være en vigtig oplysning.
  - Noter hvilke oplysninger vi får om Jonathan, Nick og Mateus.

Læs kapitel 13 højt for hinanden.

- Få overblik over indholdet i kapitlet og skriv, hvad der kan give anledning til videre undren i forhold til dels overfaldet af Jonathan, dels krimigenren.

Læs kapitel 14, 15 og 16.

- På side 115 er der besked fra Ikaros – hvilken oplysning får vi, og hvordan forestiller I jer, at den kan bruges videre?
- Hvem tror I, Jacob AA er?
- Noter hvilke oplysninger vi får om Mateus, Liv og Jonathan.
- På side 123 fortæller Liv, at Jonathan har haft indbrud – hvordan forholder Mateus sig til det?
- Hvad tror I, vi skal bruge oplysningen om indbruddet til?

Læs kapitel 17 højt for hinanden.

- Få overblik over indholdet og diskutér, hvorfor det udvikler sig som det gør.

Læs kapitel 18 højt for hinanden.

- Skriv ned hvilke spørgsmål Liv og Mateus diskuterer.
- Hvordan vil I svare på de spørgsmål, som de stiller hinanden?

Læs kapitel 19-21.

- Jonathan er forsvundet – skriv ned hvordan vennerne søger efter ham.

Læs kapitel 22-25.

- Skriv ned hvordan konflikten med Mulatten og Tjavse opstod, og hvordan den løses.
- Hvilken betydning har denne konflikt for den videre handling?

Læs kapitel 26.

- Hvilke oplysninger kommer fra Ikaros, og hvordan bruger Mateus dem videre?

### Samlet diskussion i klassen:

- Hvilken form for komposition har *Gennem nattens gader*, og hvilken betydning har det for krimigenren?
- Hvordan vil I indtil videre beskrive plottet?
- Hvilke spor fandt I i sporjagten?
- Sammenhold karakteristika for krimigenren og diskutér hvilken betydning det har, at Mateus er bærer af synsvinklen.
- Vurdér ud fra krimiens 10 bud om *Gennem nattens gader* er en god krimi.
- Hvordan ville I karakteriserer Mateus, Nick og Liv?

### Hvor er Jonathan, eller hvad er der sket med ham?

### Hvem er Ikaros? Hvordan forbindes han/hun til Jonathan?

Opgave:

Skriv ideer ned til krimiens videre forløb, herunder bud på plottet. Forhold dig til, hvad der er sket med Jonathan, eller hvor han er.

## Læsevejledning til *Aberne*

Gennemgående opgaver for hele bogen:

- Forhold jer til Nick som bærer af synsvinklen. Læg mærke til hvem han beskriver, og hvordan han gør det.
- Hold øje med Ikaros og de oplysninger, han giver.
- Orientér jer i forhold til den lille indledning ved hvert kapitel – hvad betyder det?
- Hvilke oplysninger får vi om Jonathan?
- SPORJAGT – notér de spor, som I synes, der lægges ud. Det kan fx være hver gang en af hovedpersonerne undrer sig.

Læs første kapitel op, og lad eleverne diskutere følgende, inden de i grupper følger læsevejledningen med lærerens hjælp:

- Hvem er fortælleren, og hvordan ses det i teksten?
- Hvordan kan eleverne umiddelbart se en anden sprogstil ud fra oplæsningen af dette kapitel i forhold til forrige bind *Gennem nattens gader*?
- Hvilke forventninger har I til *Aberne*?

Læs kapitel 2-5.

- Beskriv Nicks familieforhold og hans problemer.
- Beskriv Sandra, Rie, Thea og Liv i forhold til ydre og indre personkarakteristik.
- Hvilke spor er der af Jonathan?
- Hvilke steder besøger Nick? Og hvordan beskrives de forskellige steder, Nick besøger?

Læs kapitel 6 højt for hinanden. Lav en oversigt over personer og handlingen.

- Diskuter hvorfor og hvordan Nick er i kontakt med Aberne?

Læs kapitel 7-10.

- Lav en oversigt over personerne og Nicks familieforhold.
- Forhold jer til Nicks forhold til Mira – hvorfor er det interessant?
- Skitsér udviklingen med Abernes aktiviteter.
- Hvor placerer Nick sig i forhold til Aberne?
- Hvordan kan man relatere Aberne til Jonathans forsvinden?

Læs kapitel 11 højt for hinanden og diskutér følgende:

- Hvilke personer introduceres vi til, og hvilken betydning har det for handlingen og Jonathans forsvinden?
- Hvordan udvikler Abernes aktiviteter sig, og hvordan kan de relateres til Jonathans forsvinden og Nicks familieforhold?
- Hvad står der i beskeden fra Ikaros, og hvilken betydning har den for Jonathans forsvinden?

Læs kapitel 12 og 13.

- Skitsér handlingen og Abernes aktiviteter. Hvilke motiver har Nick til at få jagthytten brændt ned?

Læs kapitel 14 og 15.

- Redegør for plottet i disse kapitler – hvordan hænger det hele sammen omkring Aberne og de forskellige involverede personer?
- Hvordan er forbindelsen mellem plottet og Jonathans forsvinden?

Læs kapitel 16 og 17.

- Hvordan afsluttes *Aberne*?
- Hvilke spor fra bind 1 bliver fulgt op i bind 2?

### Samlet diskussion i klassen:

- Hvilke spor fandt I i sporjagten?
- Hvordan forestiller I jer, at plottet er struktureret?
- Vurdér ud fra krimigenrens 10 bud om der er tale om en god krimi.
- Hvordan ser I en sammenhæng mellem bind 1 og bind 2?
- Hvordan har jeres opfattelse af Mateus, Nick og Liv ændret sig efter Nick har overtaget fortællesynsviklen?

### Hvor er Jonathan, eller hvad er der sket med ham?

### Hvem er Ikaros? Og hvad er hans/hendes forbindelse til Jonathan?

Opgave:

Skriv ideer ned til krimiens videre forløb, herunder bud på plottet. Forhold jer til, hvad der er sket med Jonathan, eller hvor han er.

## Læsevejledning til *Den røde sofa*

Gennemgående opgaver for hele bogen:

- Forhold jer til Liv som bærer af synsvinklen. Læg mærke til hvem hun beskriver, og hvordan hun gør det.
- Hold øje med Ikaros og de oplysninger der gives.
- Hvem er Ikaros?
- Hvilke oplysninger får vi om Jonathan?
- SPORJAGT – skriv de spor op, som I synes, der lægges ud. Det kan fx være hver gang en af hovedpersonerne undrer

sig. Og find de spor, der er lagt ud i de foregående bøger, som kan bruges nu.

- Hvad betyder det, at der i bind 3 er en tredjepersons fortæller i forhold til de to foregående bind, som har haft en jeg-fortæller?

Læreren læser kapitel 1 op for eleverne, og følgende punkter diskuteres inden eleverne i grupper arbejder videre med læsevejledningen:

- Hvem er fortælleren, og hvilken betydning får det set i forhold til de to foregående bind?
- Majse introduceres i 1. kapitel. Digt med på hvilken rolle, I tror, hun skal spille i serien.
- Hvordan skildres Nick og Mateus gennem Livs øjne?

Læs kapitel 2-5.

- Følg Majse og find ud af, hvordan de andre personer forholder sig til hende.
- Lav en karakteristik af Majse.
- Hvilke personer (herunder Carl-Philip – Livs bror) introduceres vi for, og hvilken sammenhæng kan der være mellem personerne og plottet?
- Hvilke oplysninger giver Ikaros, og hvordan kan de bruges?
- Hvilke steder præsenteres vi for, og hvorfor?

Læs kapitel 6 og 7 højt for hinanden og løs følgende opgaver:

- Skriv handlingen ned i hovedtræk – hvad sker der?
- Hvordan kan handlingen sættes i relation til plottet?
- Gæt videre på handlingen: Hvad sker der?

Læs kapitel 8-12.

- Få i hovedtræk styr på handlingen, og diskutér handlingen i forhold til plotmodellen.
- Den røde sofa beskrives side 46. Hvilken funktion får denne sofa?
- Liv føler sig forfulgt side 49. Kunne det være et spor? Og i givet fald: hvordan?
- Skitsér intrigen på facebook og party-boy. Hvordan er de struktureret?
- Hvorfor stirrer Liv på skærmen side 57?
- Hvilke miljøbeskrivelser får vi præsenteret (Majse og Liv), og hvilken funktion har det i serien?
- Hvilke oplysninger får vi om Jonathan, og hvordan skal de bruges?

Læs kapitel 13 og 14.

- Hvilke oplysninger er det Liv søger i disse kapitler, og hvorfor?
- Hvilke oplysninger får vi om Jonathan, og hvordan skal de ses i forhold til hans forsvinden?

Læs kapitel 15 og 16.

- Redegør for de tanker som Liv gør sig i forhold til hende og Jonathans forhold.
- Hvordan hænger handlingen i disse to kapitler sammen med Jonathans forsvinden?

Læs kapitel 17-20.

- Liv får et postkort, og straks tager de alle tre til Grækenland. Forhold jer til denne rejse og hvilken betydning den har for plottet.
- Er postkortet et reelt spor?

Læs kapitel 21-24.

- Hvorfor indlader Liv sig med Thomas, og hvad siger det om hendes personlige udvikling?
- Er Thomas et spor?

Læs kapitel 25.

- Hvordan slutter *Den røde sofa*?
- Gæt videre på handlingen og plottet.

### **Samlet diskussion i klassen:**

- Hvilke spor fandt I i sporjagten?
- Hvilke oplysninger gav Ikaros?
- Hvordan forestiller I jer, at plottet er struktureret?
- Vurdér ud fra krimigenrens 10 bud om der er tale om en god krimi.
- Hvordan ser I en sammenhæng mellem bind 1, 2 og 3?
- Hvordan har jeres opfattelse af Mateus, Nick og Liv ændret sig efter, at Liv har overtaget fortællesynsvinklen?

### **Hvor er Jonathan, eller hvad er der sket med ham?**

### **Hvem er Ikaros og hvad er hans/hendes forbindelse til Jonathan?**

Opgave:

- Skriv ideer ned til krimiens videre forløb, herunder bud på plottet. Forhold jer til, hvad der er sket med Jonathan, eller hvor han er.
- Hvilket motiv har Jonathan til at forsvinde?
- Hvilke gerningsmænd kunne være i spil?

## Diskussion af de tre første bind

Efter læsningen af de tre første bind i serien fremlægger de forskellige læsegrupper deres bud på følgende spørgsmål:

- Hvordan er kompositionen i de første tre bind, og hvordan fungerer denne opbygning i forhold til genren og plottet?
- Hvilke spor vil I fremhæve som de vigtigste?
- Hvordan fungerer krimien? Er I blevet interesserede i at læse videre?
- Hvordan opfatter I Liv, Nick og Mateus? Giv en karakteristik af dem og se dem i forhold til mysteriet om Jonathans forsvinden.
- Hvor er Jonathan?
- Hvem er Ikaros?
- Diskutér herefter de forskellige svar i klassen og giv et endeligt bud på plottet og hvorfor Jonathan forsvandt.

## At læse første og sidste bind

En anden måde at læse *Genstart* i undervisningen er at arbejde med bind 1: *Gennem nattens gader* i klassen, hvorefter eleverne får et antal uger til at læse bind 2-5, med udgangspunkt i en udleveret læseguide (se nedenstående). Derefter gennemarbejdes sidste bind *Sporene ender* i klassen.

Både arbejdet med den selvstændige læsning af bind 2-5 og arbejdet med at læse bind 1 og 6 i klassen kan organiseres individuelt eller i grupper.

## Læsning af Gennem nattens gader i undervisningen

Der anvendes det samme indhold for undervisningen i *Gennem nattens gader*, som tidligere beskrevet. Læreren kan ændre i det, så eleverne ikke læser i grupper, men arbejder individuelt. Følgende spørgsmål skal stå meget centralt i undervisningen:

- Hvordan er kompositionen i *Gennem nattens gader* og hvilken betydning har det?
- Hvilke personer og miljøer præsenteres, og hvorfor?
- Hvordan indledes plottet, og hvordan mon det udvikler sig?
- Sammenlign beskrivelsen af krimigenren med *Gennem nattens gader*. Hvordan er bind 1 en krimi?
- Hvem er Ikaros?

## Læsevejledning til bind 2-5

Hver gang eleverne har læst tre kapitler i hvert af bindene, skal de tage notater i logbogen og overveje følgende:

### Aberne:

- Få overblik over personerne og handlingen, skriv det ned i din logbog.
- Hvilke af personerne i dette bind synes du, er vigtigst?
- Hvem bærer synsvinklen, og hvordan virker det?
- Følg sporene fra Ikaros.
- Følg spor i *Aberne* hvor Mateus, Liv eller Nick undrer sig over noget.
- Overvej hvilken forbindelse Aberne evt. kan have til Jonathans forsvinden.
- Giv et bud på hvor Jonathan er.
- Hvordan hænger handlingen mellem bind 1 og bind 2 sammen? Er der spor, der går igen?



### **Den røde sofa**

- Få overblik over personerne og handlingen, skriv det ned i din logbog.
- Hvem bærer synsvinklen, og hvordan virker det?
- Følg sporene fra Ikaros.
- Følg sporene i *Den røde sofa* hvor Mateus, Liv eller Nick undrer sig over noget.
- Giv bud på hvordan handlingen og primært Thomas kan hænge sammen med Jonathans forsvinden.
- Giv bud på hvorfor vi skal høre om rejsen til Grækenland.
- Giv bud på hvor Jonathan er, eller hvad er der blevet af ham.
- Hvordan hænger handlingen og personerne mellem bind 1, 2 og 3 sammen – er der nogen spor, der går igen?
- Giv et bud på hvem Ikaros er.

### **Under englens vinger**

- Få overblik over personerne og handlingen, skriv det ned i din logbog.
- Følg Lars nærmere – hvilke oplysninger får vi om ham?
- Hvem er bærer af synsvinklen, og hvilken betydning får det?
- Følg de spor som Liv, Mateus og Nick undrer sig over.
- Følg sporene fra Ikaros.
- Englen og angel party er gennemgående for handlingen.
- Overvej, hvordan det hænger sammen med krimiplottet om Jonathans forsvinden.
- Hvilke spor og personer er gennemgående fra bind 1, 2, 3 og 4?
- Giv bud på hvor Jonathan er, eller hvad der er blevet af ham.
- Giv bud på hvem Ikaros er – hvilken forbindelse har han/hun til Jonathan?

### **Rod**

- Få overblik over personerne og handlingen, skriv det ned i din logbog.
- Følg Nick og Tjavse meget tæt, og skriv oplysningerne ned om dem.
- Følg de spor som Liv, Mateus og Nick undrer sig over.
- Følg sporene fra Ikaros.
- Overvej hvordan handlingen i *Rod* hænger sammen med Jonathans forsvinden.
- Hvilke spor og personer er gennemgående fra bind 1, 2, 3, 4 og 5?
- Giv bud på hvor Jonathan er, eller hvad der er sket med ham.
- Giv et bud på hvem Ikaros er

### **Læsevejledning til *Sporene ender***

Ligesom ved læsningen af bind 1 kan arbejdet med at læse bind 6 foregå i grupper eller individuelt.

Inden eleverne læser *Sporene ender* diskuteres følgende punkter:

- Hvilke forventninger har I til *Sporene ender*?
- Hvilke personer har været gennemgående i alle bindene, og hvilken betydning kan det få for plottet?
- Sæt de forskellige bind ind i plotmodellen og diskutér, hvor i modellen handlingen er, inden læsning af bind 6.
- Hvilke mulige spor er der at gå efter, inden I læser bind 6?

Læreren læser kapitel 1 og 2 op for eleverne, og følgende punkter diskuteres i klassen:

- Hvem er fortælleren, og hvilken betydning har det for handlingen?

- Giv en karakteristik af Liv og hendes liv.
- Hvilke spor lægges ud i de første to kapitler?

Læs kapitel 3-5.

- Hvordan kan Livs fund af Jonathans notesbog side 36 blive et vigtigt spor?
- Liv undrer sig over fundet. Er der andet de tre hovedpersoner undrer sig over?
- Gør rede for personerne i de 5 første kapitler og overvej sammenhængen med plottet.
- Gør rede for hvilke tanker Mateus, Liv og Nick gør sig om Ikaros, Jonathan, Jack og Jacob AA.
- Hvor og i hvilke sammenhænge har vi tidligere hørt om Jacob AA og Jack?

Læreren læser kapitel 6 og 7 op for eleverne og følgende punkter diskuteres:

- Hvordan udvikler plottet sig i dette kapitel? Hvilke nye oplysninger kommer til, og hvordan bruges de?
- På side 57 finder de ud af, at Jack la Cour bor i et hus på Jacob Appels Allé. Hvordan kan det være et spor?
- Hvem henvender sig til Liv på side 59, og hvorfor mon det sker?
- Hvordan samles sporene i begge kapitler?

Læs kapitel 8 og 9.

- Hvilke personer er i spil i begge kapitler, og hvilken funktion har de i forhold til Jonathans forsvinden?
- Forhold jer til Tobias. Er I overraskede over hans viden? Hvis ja: hvordan?
- Hvordan udvikler handlingen sig i begge kapitler?

- Hvilke spor er der at gå efter?
- Hvordan forbindes sporene i begge kapitler med spor eller undren i de forrige bind?
- Hvad tænker I om plottet nu?

Læreren læser kapitel 10 højt for eleverne og følgende punkter diskuteres:

- Hvorfor mon Mateus, Liv og Nick opsøger Jack?
- Hvad får de ud af at opsøge ham?
- Hvilken funktion får dette i forhold til plottet?

Læs kapitel 11-15.

- Handlingen er koncentreret omkring Liv og hendes familie. Hvilke oplysninger får vi, og hvilken betydning har de i forhold til Jonathans forsvinden?
- Hvordan kan bombesprængningen være et spor?
- Hvad tænker Liv om Jonathan?

I kapitlerne 16-20 ender sporene, og plottet foldes ud.

Læreren og eleverne kan derfor holde spændingen ud og nøje iagttage, hvordan *Sporene ender*. Det kan gøres ved at læse hvert kapitel op og diskutere følgende punkter efter hver oplæsning:

- Hvem er fortælleren, og hvad får vi at vide?
- Hvordan bygges spændingen op sprogligt?
- Hvad undres I over?
- Hvordan viser sporene tilbage til de forrige bind?
- Hvordan udfolder plottet sig?

Efter læsningen af kapitel 20 diskuteres følgende punkter:

- Hvordan har I det med plottet? Beskriv det.
- Kik på de 10 bud for krimien og diskutér *Genstart* i forhold til dem.

Læs kapitel 21-25.

- Hvordan ender serien *Genstart*?
- Hvordan har I det med slutningen?

**Efter endt læsning af hele *Genstart*-serien diskuteres følgende:**

- Lav en samlet plotmodel over hele serien, herunder seriens komposition.
- Hvilke spor har været gennemgående i serien, og hvordan har de tre forfattere vist det?
- Sammenlign krimiens 10 bud med *Genstart* og vurdér kvaliteten af krimiserien.
- Er I skuffede eller begejstrede over seriens plot?

## Afsluttende opgave

Vælg en af nedenstående opgaver:

- Gå ind på [www.bognasker.dk](http://www.bognasker.dk), opret en profil og skriv et indlæg om *Genstart*, hvor du anbefaler den til andre.
- Lav et opslag til jeres skolebibliotek og skolens intranet, hvor du anbefaler serien.
- Lav i lighed med krimiens 10 bud ungdomsseriens 10 bud.
- Skriv 10 bud som en ungdomsroman/-serie skal indeholde for at have kvalitet.
- Gå på nettet og find anmeldelser af serien og forhold dig til, hvad anmelderne skriver. Er du enig/uenig i anmeldelsens vurdering af serien. Begrund dit svar.

Få adgang til nyheder og tilbud fra Høst & Søn:  
Tilmeld dig vores elektroniske nyhedsbrev via hjemmesiden:  
[www.hoest.dk](http://www.hoest.dk) – under **nyhedsbrev**

På hjemmesiden kan du på 'Lærerværelset' finde litteraturguider til følgende bøger:

Ronnie Andersen: **Date med en engel** af Inger Lise Lund

Neil Gaiman: **Coraline. Graphic novel** af Karen Lise Søndergaard Brandt

Bent Haller: **Knut og køter** af Ingelise Moos og Karen Vilhelmsen

Bent Haller & Lars Vegas Nielsen: **Grænsebørn** af Ingelise Moos og Karen Vilhelmsen

Kamilla Hega Holst: **Metilies underjordiske rejse** af Karen Lise Søndergaard Brandt

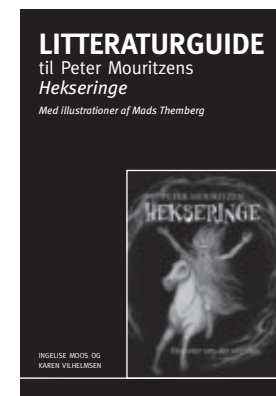
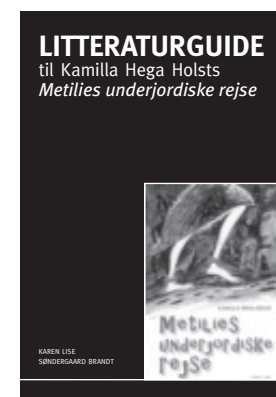
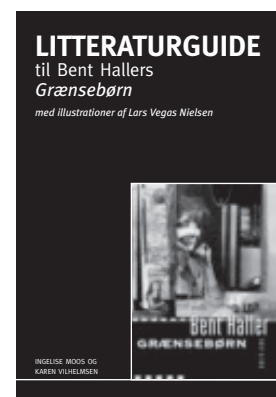
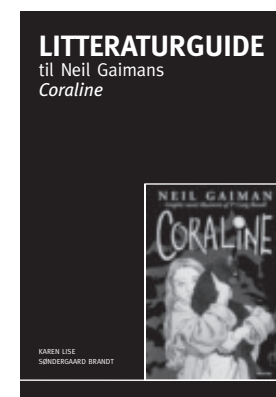
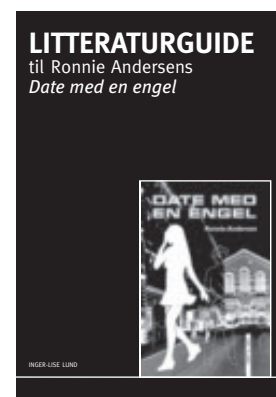
Oskar K. og Dorte Karrebæk: **Idiot!** af Karen Lise Søndergaard Brandt

Peter Mouritzen & Søren Jessen: **Danser med djævl** af Ingelise Moos og Karen Vilhelmsen

Peter Mouritzen: **Hekseringe – historier om det usynlige** af Ingelise Moos og Karen Vilhelmsen

Dorthe de Neergaard & Els Cools: **To ting man aldrig kan vide** af Ingelise Moos og Karen Vilhelmsen

Anita Krumbach: **Et mærkeligt skib** af Sofia Esmann



*Genstart* er en ny, samtidsrealistisk ungdomsserie, spundet omkring et krimiplot. Det er en fortløbende historie i 6 bind, skrevet af tre forskellige forfattere. Serien er blevet til med tydelig inspiration fra TV krimiserie-genren, hvor der også arbejdes med flere forfattere. Serien består af: Ina Bruhns *Gennem natens gader*, David Meinkes *Aberne*, Caroline Ørsums *Den røde sofa*, Ina Bruhns *Under Englens vinger*, David Meinkes *Rod* og Caroline Ørsums *Sporene ender*.

Krimiplottet er den 17-årige Jonathans sporløse forsvinden i starten af 1.g. Da Jonathan forsvandt efterlod han vennerne Liv, Nick og Mateus med et fælles mål om at finde ud af, hvorfor han forsvandt og hvorhen. Men er de overhovedet klar til at høre svaret?

Hvert enkelt bind omhandler et aktuelt emne som fx dyremishandling, drug rape eller hate crimes.

**Denne og andre litteraturguider kan downloades gratis på <http://hoest.dk/laerervaerelset.aspx>**

Høst & Søn

